

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

STTK:n Kirjallinen asiantuntijalausunto TyV 10.2.2026 klo 12.15

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan aluekehitysrahaston, mukaan lukien Euroopan alueellinen yhteistyö (Interreg), koheesiorahaston ja Euroopan sosiaalirahaston perustamisesta osana kansallista ja alueellista kumppanuussuunnitelmaa sekä aluekehityksen ja laadukkaisiin työpaikkoihin, osaamiseen ja sosiaaliseen osallisuuteen vuosiksi 2028–2034 myönnettävän unionin täytäntöönpanoedellytyksistä (koheesiopolitiikan asetusehdotukset 2028–2034), U 70/2025 vp

Komission ehdotuksen mukaan kumppanuusrahastossa olisi yhteensä 28 erityistavoitetta. Komission ehdotuksen mukaan Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) tuettaisiin NRPP-asetuksen 3 artiklassa ehdotettuja erityistavoitteita, kuten esimerkiksi

i) tukemalla työllisyyttä, yhdenvertaista pääsyä työmarkkinoille, oikeudenmukaisia ja laadukkaita työoloja ja työvoiman liikkuvuutta.

STTK katsoo, että alakohdan i) tavoitteet ovat kannatettavia ja niiden toteuttamista on edistettävä tosiasiallisesti ja vaikuttavasti.

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission asetusehdotuksesta ”Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahaston perustamisesta vuosiksi 2028-2034 sekä asetuksen (EU) 2023/955 ja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 muuttamisesta”, jatkossa kumppanuusrahastoasetus (NRP-asetus), ja komission asetusehdotuksesta ”Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta talousarvion menojen seuranta ja tuloksellisuutta koskevan kehyksen sekä

unionin ohjelmia ja toimintaa koskevien muiden horisontaalisten sääntöjen vahvistamisesta”, jatkossa tuloksellisuusasetus, U 53/2025 vp

Ehdotuksen 2 artiklassa määritellään yleistavoitteet, joita olisi toteutettava viiteen pilariin ryhmiteltyjen erityistavoitteiden avulla.

b) tuetaan laadukkaita työpaikkoja, koulutusta ja osaamista sekä sosiaalista osallisuutta SEUTsopimuksen kolmannen osan XI ja XVIII osaston, 'Euroopan sosiaalirahasto', mukaisesti ja edistetään sosiaalisesti oikeudenmukaista siirtymistä ilmastoneutraaliuteen SEUT-sopimuksen 91 artiklan 1 kohdan d alakohdan, 192 artiklan 1 kohdan ja 194 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

Ehdotuksen 2 artiklassa tarkoitettuihin yleistavoitteisiin pyritään seuraavien erityistavoitteiden avulla (3 artikla):

c) vahvistetaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta tukemalla ihmisiä ja vahvistamalla unionin yhteiskuntia ja sosiaalista mallia i) tukemalla työllisyyttä, yhdenvertaista pääsyä työmarkkinoille, oikeudenmukaisia ja laadukkaita työoloja ja työvoiman liikkuvuutta;

e) suojellaan ja vahvistetaan perusoikeuksia, demokratiaa, tasa-arvoa ja oikeusvaltioperiaatetta sekä vaalitaan unionin arvoja

i) pitämällä yllä ja kehittämällä edelleen avoimia, oikeuksiin perustuvia, demokraattisia, tasa-arvoisia ja osallistavia yhteiskuntia muun muassa parantamalla kansalaisyhteiskunnan ja työmarkkinaosapuolten valmiuksia vaalia unionin arvoja, kansalaiskasvatusta ja nuorten osallistumista;

ii) edistämällä ja pitämällä yllä oikeusvaltioperiaatetta vahvistamalla oikeusjärjestelmiä, korruptiontorjuntakehyksiä, tiedotusvälineiden moniarvoisuutta, tiedon eheyttä, medialukutaitoa ja tehokasta keskinäistä valvontaa;

Kumppanuudessa on oltava tasapuolisesti edustettuina seuraavat kumppanit:

b) talouselämän kumppanit ja työmarkkinaosapuolet, mukaan lukien viljelijät, kalastajat ja niitä edustavat järjestöt.

Sukupuolten tasa-arvon periaatteen osalta komissio erittelee ehdotuksen liitteessä IV sukupuolten tasa-arvoa tukevat ohjelmat ja toiminnot. Ehdotuksessa komissio nostaa esiin sukupuolten tasapuolisen edustuksen huomioinnin talousarviosta rahoitettujen toimien ja ohjelmien arviointilautakunnissa ja muissa asiaankuuluvissa neuvoa-antavissa elimissä sekä ehdottaa pisteytysjärjestelmää sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen soveltamiseen. Sukupuolten tasa-arvon arviointia koskien komissio ehdottaa, että jäsenvaltiot ja kolmannet maat tekisivät sen kunkin suunnitellun toiminnon kohdalla. Lisäksi komissio ehdottaa, että se olisi osa ehdotusten arviointiperusteita sen ollessa mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

STTK katsoo, että edellä mainittuihin komission määrittelemiін asiakokonaisuuksiin liittyvät tavoitteet ovat kannatettavia ja niiden toteuttamista on edistettävä tosiasiallisesti ja vaikuttavasti. Tässä vaiheessa on vaikea arvioida sitä, minkälaisia toimenpiteitä tavoitteiden toteuttaminen edellyttää. Valtioneuvoston kantaa käsittelevässä asiakirjan osuudessa ei ole edellä todetuista teemoista mainintaa. On tärkeää, että Valtioneuvoston kannassa myös nämä teemat nostetaan esiin kannatettavina ja edistettävinä tavoitteina.

Lisätietoja

Ulla Hyvönen, asiantuntija, elinkeino- ja aluepolitiikka
ulla.hyvonen@sttk.fi